Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (devátého senátu)

12. září 2024*

„Řízení o předběžné otázce – Azylová a přistěhovalecká politika – Listina základních práv Evropské unie – Rozsah působnosti – Články 1, 4 a 7 – Směrnice 2011/95/EU – Rozsah působnosti – Články 2 a 3 – Vnitrostátní ochrana z humanitárních důvodů – Směrnice 2008/115/ES – Článek 14 – Nemožnost provést vyhoštění – Potvrzení – Práva neoprávněně pobývajícího státního příslušníka třetí země v případě odkladu vyhoštění – Směrnice 2013/33/EU – Rozsah působnosti – Materiální podmínky přijetí

Ve věci C-352/23 [Changu] [i],

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Správního soudu města Sofie (Administrativen sad Sofia-grad, Bulharsko) ze dne 29. května 2023, došlým Soudnímu dvoru dne 7. června 2023, v řízení

LF

proti

Zamestnik-predsedatel na Daržavna agencia za bežancite,

SOUDNÍ DVŮR (devátý senát),

ve složení: O. Spineanu-Matei, předsedkyně senátu, C. Lycourgos (zpravodaj), předseda čtvrtého senátu vykonávající funkci soudce devátého senátu, a S. Rodin, soudce,

generální advokát: J. Richard de la Tour,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za LF: V. B. Ilareva a K. Stojanov, advokáti,

– za Evropskou komisi: A. Azéma, J. Hottiaux, A. Katsimerou a E. Rousseva, jako zmocněnkyně,

* Jednací jazyk: bulharština.

[i] Název projednávané věci je fiktivní. Neodpovídá skutečnému jménu žádného z účastníků řízení.

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 1, 4 a 7 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), čl. 2 písm. h) a článku 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (Úř. věst. 2011, L 337, s. 9), jakož i čl. 14 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (Úř. věst. 2008, L 348, s. 98).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi LF a Národní agenturou pro uprchlíky (Daržavna agencija za bežancite, Bulharsko) (dále jen „DAB“) ohledně rozhodnutí, kterým mu bylo odmítnuto přiznání postavení uprchlíka, jakož i „humanitární status“.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2008/115

3 Bod 12 odůvodnění směrnice 2008/115 uvádí:

„Řešena by měla být situace neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, kteří zatím nemohou být vyhoštěni. Jejich základní podmínky živobytí by měly být vymezeny v souladu s vnitrostátními právními předpisy. Tyto osoby by měly být vybaveny písemným potvrzením, aby mohly v případě správních kontrol či prověrek prokázat své zvláštní postavení. Členským státům by měl být ponechán široký prostor, pokud jde o formu a podobu písemného potvrzení, a měly by rovněž mít možnost toto potvrzení zahrnout do rozhodnutí týkajících se navrácení přijatých podle této směrnice.“

4 Článek 2 odst. 2 této směrnice stanoví:

„Členské státy mohou rozhodnout, že tuto směrnici nepoužijí na státní příslušníky třetích zemí,

a) jimž byl odepřen vstup v souladu s článkem 13 [nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) (Úř. věst. 2006, L 105, s. 1)] nebo kteří byli zadrženi nebo zastaveni příslušnými orgány v souvislosti s neoprávněným překročením vnější hranice členského státu po zemi, po moři nebo vzduchem a následně neobdrželi v tomto členském státě povolení k pobytu či oprávnění k pobytu;

b) jejichž návrat je trestněprávní sankcí nebo důsledkem trestněprávní sankce podle vnitrostátního práva nebo kterých se týká vydávací řízení.“

5 Článek 6 odst. 4 uvedené směrnice stanoví:

„Ze solidárních, humanitárních nebo jiných důvodů mohou členské státy kdykoliv rozhodnout o udělení autonomního povolení k pobytu nebo jiného povolení zakládajícího oprávnění k pobytu státnímu příslušníku třetí země, který neoprávněně pobývá na jejich území. V tomto případě se rozhodnutí o navrácení nevydává. Bylo-li již rozhodnutí o navrácení vydáno, zruší se nebo pozastaví na dobu platnosti povolení k pobytu nebo jiného povolení zakládajícího oprávnění k pobytu.“

6 Článek 8 odst. 1 a 2 téže směrnice zní:

„1. Členské státy přijmou veškerá opatření nezbytná k výkonu rozhodnutí o navrácení, jestliže nebyla poskytnuta lhůta k dobrovolnému opuštění území v souladu s čl. 7 odst. 4 nebo jestliže povinnost návratu nebyla během lhůty pro dobrovolné opuštění území poskytnuté podle článku 7 splněna.

2. Pokud členský stát poskytl v souladu s článkem 7 lhůtu k dobrovolnému opuštění území, může být rozhodnutí o navrácení vykonáno až po jejím uplynutí, pokud během ní nevznikne některé z nebezpečí uvedených v čl. 7 odst. 4.“

7 Článek 9 odst. 1 a 2 směrnice 2008/115/ES stanoví:

„1. Členské státy vyhoštění odloží,

a) pokud by jím byla porušena zásada nenavracení nebo

b) dokud se uplatňuje odkladný účinek v souladu s čl. 13 odst. 2.

2. Členské státy mohou vyhoštění odložit o přiměřenou dobu podle konkrétních okolností jednotlivých případů. Členské státy zohlední zejména

a) tělesný stav nebo duševní způsobilost státního příslušníka třetí země;

b) technické důvody, například nedostatečnou dopravní kapacitu nebo neúspěšné vyhoštění z důvodu nedostatečně zjištěné totožnosti.“

8 Článek 14 této směrnice stanoví:

„1. Členské státy zajistí, s výjimkou situace, na kterou se vztahují články 16 a 17, co největší zohlednění níže uvedených zásad ve vztahu ke státním příslušníkům třetích zemí během lhůty pro dobrovolné opuštění území stanovené v souladu s článkem 7 a během doby, kdy bylo uskutečnění vyhoštění odloženo v souladu s článkem 9:

a) zachování celistvosti rodiny, jejíž příslušníci se nacházejí na jejich území;

b) poskytuje se neodkladná zdravotní péče a základní léčba.

c) umožnění přístupu nezletilým osobám k systému základního vzdělávání podle délky jejich pobytu;

d) zohlednění zvláštních potřeb zranitelných osob.

2. Členské státy poskytnou osobám uvedeným v odstavci 1 v souladu s vnitrostátními právními předpisy písemné potvrzení o tom, že lhůta k dobrovolnému opuštění území byla prodloužena v souladu s čl. 7 odst. 2 nebo že se rozhodnutí o navrácení zatím nevykoná.“

Směrnice 2011/95

9 Body 14 a 15 odůvodnění směrnice 2011/95 uvádí:

„(14) Členské státy jsou oprávněny přijmout nebo zachovat příznivější ustanovení pro státní příslušníky třetích zemí a osoby bez státní příslušnosti žádající členský stát o mezinárodní ochranu, než jsou normy stanovené v této směrnici, pokud se má za to, že taková žádost je podána z toho důvodu, že dotyčná osoba je buď uprchlíkem ve smyslu čl. 1 odst. A [Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků ze dne 28. července 1951 ve znění Newyorského protokolu ze dne 31. ledna 1967], nebo osobou, která má nárok na doplňkovou ochranu.

(15) Do oblasti působnosti této směrnice nespadají ti státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, kterým je povoleno zůstat na území členských států nikoli z důvodů potřeby mezinárodní ochrany, ale na základě uvážení z rodinných nebo humanitárních důvodů.“

10 Podle čl. 2 písm. h) této směrnice se pojem „žádost o mezinárodní ochranu“ definuje pro účely této směrnice takto:

„žádost o ochranu členským státem podaná státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti, u níž lze předpokládat, že žadatel usiluje o získání postavení uprchlíka nebo statusu doplňkové ochrany, a ve které nežádá výslovně o jinou formu ochrany, jež nespadá do oblasti působnosti této směrnice a o niž lze požádat samostatně.“

11 Článek 3 téže směrnice stanoví:

„Členské státy mohou zavést nebo zachovávat příznivější normy pro určování osob splňujících podmínky pro získání postavení uprchlíka nebo osob, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a pro určování obsahu mezinárodní ochrany, jsou-li slučitelné s touto směrnicí.“

Směrnice 2013/32/EU

12 Článek 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (Úř. věst. 2013, L 180, s. 60) zní takto:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[…]

f) ‚rozhodujícím orgánem' [se rozumí] kvazisoudní nebo správní orgán členského státu příslušný k posuzování žádostí o mezinárodní ochranu a příslušný k přijímání rozhodnutí v prvním stupni v těchto případech;

[…]

q) ‚následnou žádostí' [se rozumí] další žádost o mezinárodní ochranu, která byla učiněna po přijetí pravomocného rozhodnutí o předchozí žádosti, včetně případů, kdy žadatel vzal svou žádost výslovně zpět, a případů, kdy rozhodující orgán po konkludentním zpětvzetí odmítl žádost podle čl. 28 odst. 1."

13 Článek 9 odst. 1 této směrnice stanoví:

„Žadatelé mohou v členském státě setrvat výlučně za účelem řízení do doby, než rozhodující orgán vydá rozhodnutí v řízení v prvním stupni podle kapitoly III. Toto právo setrvat nezakládá nárok na povolení k pobytu."

14 Článek 41 odst. 1 uvedené směrnice stanoví:

„Členské státy mohou učinit výjimku z práva setrvat na jejich území, pokud osoba:

a) podala první následnou žádost, která není předmětem dalšího posouzení podle čl. 40 odst. 5, pouze proto, aby pozdržela nebo zmařila výkon rozhodnutí, které by vedlo k jejímu okamžitému vyhoštění z daného členského státu, nebo

b) učinila další žádost o mezinárodní ochranu ve stejném členském státě po pravomocném rozhodnutí, jež považuje první následnou žádost za nepřípustnou podle čl. 40 odst. 5, nebo po pravomocném rozhodnutí, kterým se zamítá tato žádost jako nedůvodnou.

Členské státy mohou tuto výjimku učinit pouze za předpokladu, že se rozhodující orgán domnívá, že rozhodnutí o navrácení nepovede k přímému nebo nepřímému navrácení v rozporu se závazky daného členského státu vyplývajícími z mezinárodního práva nebo práva Unie."

15 Článek 46 odst. 5 a 6 téže směrnice stanoví:

„5. Aniž je dotčen odstavec 6, umožní členské státy žadatelům setrvat na území, dokud neuplyne lhůta, v níž mohou uplatnit právo na účinný opravný prostředek, nebo v případě, že v dané lhůtě toto právo uplatní, dokud nebude znám výsledek řízení o opravném prostředku.

6. V případě rozhodnutí:

a) o tom, že je žádost zjevně nedůvodná, podle čl. 32 odst. 2 nebo nedůvodná po posouzení podle čl. 31 odst. 8, s výjimkou případů, kdy jsou tato rozhodnutí založena na okolnostech uvedených v čl. 31 odst. 8 písm. h);

[…]

musí mít soud pravomoc rozhodnout, zda žadatel smí či nesmí setrvat na území členského státu, dokud nebude znám výsledek řízení o opravném prostředku, buď na žádost dotyčného žadatele, nebo v případě jednání z moci úřední pokud v důsledku rozhodnutí již žadatel není oprávněn

setrvat v daném členském státě a pokud v takových případech vnitrostátní právo nezakládá jeho právo setrvat v členském státě.“

Směrnice 2013/33

16 Článek 20 odst. 1 a 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. června 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (Úř. věst. 2013, L 180, s. 96), stanoví:

„1. Členské státy mohou omezit nebo ve výjimečných a řádně odůvodněných případech odejmout výhody materiálních podmínek přijetí, pokud žadatel:

[…]

c) podal následnou žádost ve smyslu čl. 2 písm. q) směrnice [2013/32].

[…]

5. Rozhodnutí o omezení nebo odnětí výhod materiálních podmínek přijetí a o sankcích ve smyslu odstavců 1, 2, 3 a 4 tohoto článku se přijímají vždy v jednotlivém případě, objektivně a nestranně a musí obsahovat odůvodnění. Rozhodnutí musí vycházet z konkrétní situace dotyčné osoby, zejména pokud jde o osoby uvedené v článku 21, a zohledňovat zásadu proporcionality. Za všech okolností musí členské státy zajistit přístup ke zdravotní péči podle článku 19 a důstojné životní podmínky pro všechny žadatele.“

Bulharské právo

ZUB

17 Článek 8 odst. 1 zákona o azylu a uprchlících (Zakona za ubežištето i bežancite, dále jen „ZUB“) stanoví:

„Postavení uprchlíka v Bulharské republice se přiznává cizímu státnímu příslušníkovi, který se v důsledku oprávněných obav před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo zastávání určitých politických názorů či z důvodů příslušnosti k určité sociální skupině nachází mimo zemi svého původu a je z uvedených důvodů neschopen přijmout nebo odmítá ochranu této země či se do ní vrátit.“

18 Článek 9 tohoto zákona stanoví:

„1. Humanitární status se přizná cizímu státnímu příslušníkovi, který nesplňuje podmínky pro přiznání postavení uprchlíka a který není schopen nebo si nepřeje získat ochranu v zemi svého původu, protože může být vystaven reálné hrozbě vážné újmy, jako je:

1. uložení nebo vykonání trestu smrti nebo

2. mučení, nelidské či ponižující zacházení nebo trest nebo

3. vážné ohrožení života nebo nedotknutelnosti civilisty v důsledku nerozlišujícího násilí během mezinárodního nebo vnitrostátního ozbrojeného konfliktu.

[…]

8. Humanitární status lze udělit i z jiných humanitárních důvodů, jakož i z důvodů uvedených v závěrech Výkonného výboru vysokého komisaře OSN pro uprchlíky.“

ZChRB

19 Článek 44b zákona o cizincích v Bulharské republice (Zákon za chuždencite v Republika Balgaria, dále jen „ZChRB“) stanoví:

„1. Není-li vyhoštění nebo bezodkladný návrat cizince možný nebo výkon těchto opatření musí být z právních nebo technických důvodů odložen, orgán, který přijal donucovací správní opatření, pozastaví jeho výkon do doby, než budou odstraněny překážky v tomto výkonu.

2. Není-li po uplynutí doby dočasné ochrany stanovené v [ZUB] vyhoštění nebo navrácení cizince možné, nebo pokud výkon těchto opatření musí být ze zdravotních nebo humanitárních důvodů odložen, pozastaví orgán, který přijal donucovací správní opatření, jeho výkon do doby, než budou odstraněny překážky v tomto výkonu.“

20 Podle bodu 16 odst. 1 doplňujících ustanovení k ZChRB „humanitární důvody“ existují tehdy, pokud by odepření vstupu nebo vycestování z území Bulharské republiky pro cizince představovalo vážné ohrožení jeho zdraví nebo života z důvodu objektivních okolností nebo ohrožení celistvosti jeho rodiny nebo jestliže nejlepší zájem rodiny nebo dítěte vyžaduje, aby byl přijat nebo zůstal na území země.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

21 LF je zletilým státním příslušníkem třetí země, který v Bulharsku pobývá od roku 1996. Bezúspěšně podal několik žádostí o mezinárodní ochranu a bylo proti němu vydáno několik rozhodnutí o navrácení, která nebyla nikdy vykonána.

22 Dne 13. dubna 2021 podal LF jedenáctou žádost o mezinárodní ochranu, v níž zejména tvrdil, že strávil velkou část svého života v Bulharsku a že z důvodu právního vakua souvisejícího s jeho pobytem v tomto členském státě neměl přístup ke zdravotnímu pojištění ani k lékařské péči. Rovněž tvrdil, že jeho obzvláště zhoršený zdravotní stav mu zabránil cestovat obvyklým způsobem a že dlouhé cesty by mohly ohrozit jeho život.

23 Rozhodnutím DAB ze dne 29. dubna 2021 rozhodující orgán v Bulharsku žádost LF zamítl. Rozhodl, že návrat dotčené osoby do země původu bude zajištěn prostřednictvím vnitrostátního orgánu příslušného pro navracení nebo Mezinárodní organizace pro migraci (IOM).

24 Toto rozhodnutí bylo zrušeno rozsudkem ze dne 25. listopadu 2021, který nabyl právní moci, a to zaprvé z důvodu, že se LF dovolával zásady nenavracení, která se na něj vztahuje s ohledem na jeho tvrzení, že dlouhotrvající cesty ohrožují jeho život, a zadruhé z důvodu, že porušení takové zásady představuje důvod pro přiznání humanitárního statusu podle čl. 9 odst. 1 bodu 2 ZUB.

25 Po tomto zrušení byla dne 30. prosince 2021 zaregistrována žádost LF o mezinárodní ochranu. LF projevil přání být ubytován v registračním a přijímacím středisku DAB, neboť si není schopen obstarat své základní potřeby.

26 Dne 10. srpna 2022 přijal DAB sporné rozhodnutí, kterým odmítl přiznat LF postavení uprchlíka, jakož i humanitární status.

27 Tento orgán měl za to, že důvody uváděné LF neodůvodňují oprávněnou obavu z pronásledování nebo reálné nebezpečí vážné újmy ve smyslu čl. 8 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 ZUB ani nemohou představovat důvody pro získání humanitárního statusu z důvodů uvedených v čl. 9 odst. 8 tohoto zákona. Dále uvedený orgán uvedl, že odsouzení LF v trestním řízení prokazují jeho nezačlenění do bulharské společnosti a jeho opakované protiprávní jednání. Konečně měl za to, že prodloužený pobyt LF v Bulharsku a nemožnost vrátit se do země původu nepředstavují důvod ochrany na základě ZUB, ale mohou odůvodnit pouze žádost o správní status podle ZChRB.

28 LF podal proti tomuto rozhodnutí žalobu ke Správnímu soudu města Sofie (Administrativen sad Sofia-grad, Bulharsko), který je předkládajícím soudem.

29 Tento soud má zaprvé za to, že LF nesplňuje podmínky pro získání postavení uprchlíka podle čl. 8 odst. 1 ZUB nebo pro přiznání humanitárního statusu podle čl. 9 odst. 1 tohoto zákona. Vzhledem ke značné délce pobytu LF v Bulharsku, tedy více než 26 let, během níž neměl žádný doklad totožnosti a často mu byly odepřeny záruky nezbytné k zajištění důstojné životní úrovně v rozporu s článkem 14 směrnice 2008/115, jeho situace je tedy srovnatelná se situacemi dotčenými v rozsudcích ze dne 19. března 2019, Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218), a ze dne 19. března 2019, Ibrahim a další (C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219), jakož i v rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ze dne 21. ledna 2011, M. S. S. v. Belgie a Řecko (CE:ECHR:2011:0121JUD003069609).

30 Předkládající soud konkrétně uvádí, že bulharské orgány nesplnily povinnost, vyplývající z článku 8 směrnice 2008/115, provést vyhoštění LF co nejdříve.

31 Tento soud si klade otázku, zda v případě neexistence ustanovení ZChRB, které by umožňovalo přiznat LF právo pobytu z humanitárních důvodů a vzhledem k neexistenci povinnosti členských států zavést takové ustanovení na základě čl. 6 odst. 4 směrnice 2008/115, patří skutečnost, že bulharské orgány neuznaly zvláštní situaci LF – za předpokladu, že představuje porušení článků 1, 4 a 7 Listiny – mezi „naléhavé humanitární důvody“, které by odůvodňovaly výklad čl. 9 odst. 8 ZUB v souladu s bodem 15 odůvodnění a čl. 2 písm. h) směrnice 2011/95.

32 V případě kladné odpovědi se uvedený soud dále táže, zda by měla být přiznána doplňková ochrana ve smyslu směrnice 2011/95 na základě čl. 9 odst. 8 ZUB nebo právo pobytu z humanitárních důvodů ve smyslu čl. 6 odst. 4 směrnice 2008/115.

33 Zadruhé stejný soud zdůrazňuje, že na rozdíl od toho, co uvádí bod 12 odůvodnění směrnice 2008/115 a co stanoví čl. 14 odst. 2 směrnice 2008/115, žádné ustanovení ZChRB nestanoví právo LF na písemné potvrzení jeho situace.

34 V projednávaném případě se použití ZChRB a směrnice 2008/115 na LF omezilo na to, že byla ve vztahu k němu vydána dvě rozhodnutí o navrácení, a to ze dne 26. září 2005 a 9. srpna 2017, která nebyla vykonána. Nic nenasvědčuje tomu, že by toto nevykonání rozhodnutí bylo způsobeno překážkami jejich výkonu nebo ze zdravotních nebo humanitárních důvodů.

35 Podle předkládajícího soudu směrnice 2008/115 neurčuje důsledky vyplývající ze skutečnosti, že výkon vyhoštění porušuje právo státního příslušníka třetí země na respektování jeho soukromého života. Při neexistenci vnitrostátního humanitárního ustanovení přijatého podle čl. 6 odst. 4 této směrnice tedy porušení čl. 14 odst. 2 uvedené směrnice, vykládaného s ohledem na bod 12 jejího odůvodnění, nemůže mít podle předkládajícího soudu za následek uložení povinnosti členskému státu, aby přiznal právo pobytu státnímu příslušníkovi třetí země.

36 Zatřetí má předkládající soud za to, že udělování povolení k pobytu z humanitárních důvodů státnímu příslušníkovi třetí země upravuje pouze čl. 9 odst. 8 ZUB. Tento soud má však pochybnosti o výkladu tohoto ustanovení z hlediska unijního práva, jelikož bulharský zákonodárce měl nesprávně za to, že udělení povolení k pobytu z „humanitárních důvodů“ musí být upraveno ZUB, jehož hlavním předmětem je provedení směrnice 2011/95 do bulharského práva.

37 Tento soud má totiž zaprvé za to, že i když je v bulharském právu doplňková ochrana označována rovněž výrazem „humanitární status“, se „humanitární důvody“ uvedené v čl. 9 odst. 8 ZUB nejeví jako relevantní pro posouzení, zda je třeba přiznat nárok na doplňkovou ochranu, jak je upravena článkem 15 směrnice 2011/95 a čl. 9 odst. 1 ZUB. Zadruhé podle bodu 12 odůvodnění a čl. 2 písm. h) této směrnice je udělení povolení k pobytu z takových humanitárních důvodů vyloučeno z rozsahu působnosti této směrnice.

38 Předkládající soud má za to, že situace LF vyžaduje široký výklad jediné možnosti aplikovat ve vnitrostátním právu „humanitární ustanovení“ v souladu se základními právy uvedenými v článcích 1, 4 a 7 Listiny.

39 Pokud by byl čl. 9 odst. 8 ZUB vykládán v tom smyslu, že nespadá do působnosti směrnice 2011/95, mohlo by být právní postavení LF posuzováno nikoli s ohledem na jeho případný návrat do země původu, ale s ohledem na jeho situaci v Bulharsku, a to i s přihlédnutím k délce jeho pobytu v tomto členském státě a k dodržování jeho základních práv.

40 Předkládající soud si tedy klade otázku, zda navzdory výhradě týkající se přijetí příznivějších norem členskými státy obsažené v článku 3 směrnice 2011/95 umožňuje čl. 2 odst. 2 písm. h) této směrnice přiznat ochranu „z naléhavých humanitárních důvodů“ bez souvislosti s povahou a důvody uvedené směrnice státnímu příslušníkovi třetí země, který stejně jako LF pobýval v členském státě déle než 26 let bez písemného potvrzení svého právního postavení a bez možnosti získat povolení k pobytu „z humanitárních důvodů“.

41 Podle tohoto soudu brání práva na respektování lidské důstojnosti, život, nedotknutelnost a zdraví, zakotvená v článcích 1, 2, 3 a 35 Listiny, jakož i zákaz nelidského či ponižujícího zacházení uvedený v jejím článku 4, tomu, aby v takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení, bylo neoprávněně pobývajícímu státnímu příslušníkovi třetí země, jehož vyhoštění bylo de facto odloženo, odepřeno krytí jeho základních potřeb, do doby, než bude posouzena jeho žaloba.

42 Za těchto podmínek se Správní soud města Sofie (Administrativen sad Sofia-grad) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být bod 15 odůvodnění, čl. 2 písm. h) a článek 3 směrnice [2011/95] vykládány v tom smyslu, že členskému státu umožňují zavést vnitrostátní právní úpravu ohledně poskytnutí mezinárodní ochrany z rodinných nebo humanitárních důvodů, která v souladu s [tímto] bodem 15 odůvodnění a [tímto] čl. 2 písm. h) směrnice 2011/95 (jiná forma ochrany) nijak nesouvisí s logikou a duchem [této] směrnice, nebo musí i v takovém případě možnost poskytnutí ochrany z ‚humanitárních důvodů', kterou stanoví vnitrostátní právo, být podle [tohoto] článku 3 směrnice 2011/95 v souladu s právními předpisy upravujícími mezinárodní ochranu?

2) Ukládají bod 12 odůvodnění a čl. 14 odst. 2 směrnice [2008/115] ve spojení s články 1 a 4 Listiny členskému státu naléhavou povinnost vydat státním příslušníkům třetí země písemné potvrzení o tom, že jejich pobyt je neoprávněný, ale jejich vyhoštění ještě není možné?

3) Je v případě vnitrostátního právního rámce, jehož jediným ustanovením upravujícím status státního příslušníka třetí země z ‚humanitárních důvodů' je čl. 9 odst. 8 [ZUB], výklad tohoto ustanovení vnitrostátního práva, který nijak nesouvisí s povahou a důvody směrnice 2011/95, slučitelný s bodem 15 odůvodnění, jakož i s čl. 2 písm. h) a článkem 3 [této] směrnice?

4) Vyžadují články 1, 4 a 7 Listiny pro účely použití směrnice 2011/95 přezkum, zda dlouhý pobyt státního příslušníka třetí země bez upraveného statusu v členském státě představuje samostatný důvod pro poskytnutí mezinárodní ochrany z ‚naléhavých humanitárních důvodů'?

5) Připouští pozitivní povinnost členského státu zaručit dodržování článků 1 a 4 [Listiny] široký výklad vnitrostátního opatření, a sice čl. 9 odst. 8 [ZUB], který jde nad rámec logiky a norem o mezinárodní ochraně podle směrnice 2011/95, a vyžaduje výklad, který je v souladu výlučně s dodržováním absolutních základních práv podle [uvedených] článků Listiny?

6) Může neposkytnutí ochrany podle čl. 9 odst. 8 [ZUB] státnímu příslušníkovi třetí země v situaci, v níž se nachází žalobce [v původním řízení], vést k tomu, že členský stát nesplní své povinnosti vyplývající z článků 1, 4 a 7 [Listiny]?"

K předběžným otázkám

K první, třetí a páté otázce

43 Podstatou první, třetí a páté otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda čl. 2 písm. h) směrnice 2011/95 ve spojení s bodem 15 odůvodnění a článkem 3 této směrnice, jakož i s články 1 a 4 Listiny, musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby členský stát přiznal státnímu příslušníkovi třetí země právo pobytu z humanitárních důvodů, které nijak nesouvisejí s povahou, důvody a cíli mezinárodní ochrany podle uvedené směrnice.

44 Zaprvé je třeba připomenout, že podle článku 3 směrnice 2011/95 ve spojení s bodem 14 jejího odůvodnění mohou členské státy přijmout nebo zachovat normy, které zmírňují podmínky pro přiznávání postavení uprchlíka nebo statusu doplňkové ochrany státnímu příslušníkovi třetí země nebo osobě bez státní příslušnosti, pokud jsou slučitelné s touto směrnicí. Takové normy

tudíž nesmějí narušovat obecnou systematiku nebo cíle uvedené směrnice. Zakázány jsou zejména normy, které vedou k přiznání postavení uprchlíka nebo statusu doplňkové ochrany státním příslušníkům třetích zemí nebo osobám bez státní příslušnosti, kteří se octli v situacích postrádající jakoukoli vazbu na logiku mezinárodní ochrany [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. listopadu 2021, Bundesrepublik Deutschland (Zachování celistvosti rodiny) (C-91/20, EU:C:2021:898, body 39 a 40].

45 Soudní dvůr již rozhodl, pokud jde o článek 3 směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (Úř. věst. 2004, L 304, s. 12; Zvl. vyd. 19/07, s. 96), jehož znění bylo totožné s článkem 3 směrnice 2011/95, toto ustanovení brání tomu, aby členský stát přiznal postavení uprchlíka nebo osoby požívající doplňkové ochrany státnímu příslušníkovi třetí země nebo osobě bez státní příslušnosti z důvodu nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny, ke kterému došlo na území tohoto členského státu, neboť taková situace nesouvisí s logikou mezinárodní ochrany (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. prosince 2014, M'Bodj, C-542/13, EU:C:2014:2452, body 33, 43 a 44).

46 Přiznání práva pobytu státnímu příslušníkovi třetí země tudíž nemůže být založeno na ustanoveních směrnice 2011/95, pokud je takové právo pobytu odůvodněno situací materiální deprivace, ve které se tento státní příslušník nachází na území hostitelského členského státu, i kdyby tato situace byla natolik závažná, že by mohla být považována za nelidské či ponižující zacházení ve smyslu článku 4 Listiny.

47 Zadruhé je však třeba zdůraznit, že čl. 2 písm. h) směrnice 2011/95 definuje „žádost o mezinárodní ochranu" jako žádost o ochranu podanou členskému státu státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti, u níž lze předpokládat, že žadatel usiluje o získání postavení uprchlíka nebo statusu doplňkové ochrany, přičemž žadatel výslovně nežádá o jinou formu ochrany. Toto ustanovení je třeba vykládat ve spojení s bodem 15 odůvodnění této směrnice, který upřesňuje, že do oblasti působnosti této směrnice nespadají ti státní příslušníci třetího státu nebo osoby bez státní příslušnosti, kterým je povoleno zůstat na území členských států nikoli z důvodů potřeby mezinárodní pomoci, ale na základě uvážení z rodinných nebo humanitárních důvodů.

48 Z toho vyplývá, že bez ohledu na její článek 3, směrnice 2011/95 nezakazuje členskému státu, aby přiznal vnitrostátní ochranu s právy umožňujícími osobám, které nemají postavení uprchlíka nebo osoby požívající doplňkové ochrany, pobývat na jeho území, přičemž přiznání takové ochrany nespadá do působnosti této směrnice (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 9. listopadu 2010, B a D, C-57/09 a C-101/09, EU:C:2010:661, body 116 až 118, jakož i ze dne 23. května 2019, Bilali, C-720/17, EU:C:2019:448, bod 61). Členský stát tak může pouze na základě svého vnitrostátního práva udělit právo pobytu z humanitárních důvodů státním příslušníkům třetích zemí, kteří se na jeho území nacházejí ve stavu silné materiální deprivace.

49 Tato vnitrostátní ochrana však nesmí být zaměňována s postavením uprchlíka nebo osoby požívající doplňkové ochrany ve smyslu této směrnice, neboť jinak by došlo k porušení režimu zavedeného směrnicí 2011/95. Je tedy třeba, aby normy poskytující tuto vnitrostátní ochranu umožňovaly jí jasně odlišit od ochrany přiznané na základě uvedené směrnice (obdobně viz rozsudek ze dne 9. listopadu 2010, B a D, C-57/09 a C-101/09, EU:C:2010:661, body 119 a 120).

50 Je na předkládajícím soudu, aby určil, zda vnitrostátní právní úprava, na jejímž základě by právo pobytu pro humanitární účely mohlo být případně přiznáno státnímu příslušníkovi třetí země, který se nachází v takové situaci, jako je situace žalobce v původním řízení, umožňuje jasně odlišit status vyplývající z takového práva pobytu od statusu přiznaného na základě směrnice 2011/95.

51 V tomto ohledu okolnost, že vnitrostátní právo kvalifikuje stejným způsobem režim vyplývající z přiznání doplňkové ochrany na straně jedné a režim vyplývající z této vnitrostátní ochrany na straně druhé, neumožňuje sama o sobě mít za to, že tyto dva režimy nelze dostatečně odlišit (obdobně viz rozsudek ze dne 9. listopadu 2010, B a D, C-57/09 a C-101/09, EU:C:2010:661, body 119 a 120). Ani skutečnost, že právní úprava týkající se takové vnitrostátní ochrany patří mezi ustanovení vnitrostátního práva, která se v zásadě týkají ochrany vyplývající ze směrnice 2011/95, neznamená, že uvedené režimy nelze dostatečně odlišit.

52 Pokud je však režim vyplývající z vnitrostátní ochrany stanoven stejnými právními předpisy, jako jsou předpisy provádějící směrnici 2011/95, jak tomu patrně je v projednávané věci, a pokud je tento režim navíc vnitrostátním zákonodárcem kvalifikován stejným způsobem jako režim vyplývající z doplňkové ochrany, nelze mít za to, že normy přiznávající takovou vnitrostátní ochranu umožňují jasně odlišit tuto ochranu od ochrany přiznané na základě této směrnice, pokud je kromě toho status vyplývající z tohoto vnitrostátního režimu v podstatě stejný jako status osoby požívající doplňkové ochrany, který je upraven uvedenou směrnicí.

53 Konečně čl. 2 písm. h) směrnice 2011/95 pouze stanoví, že žádost, kterou státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti výslovně žádá o jinou formu ochrany, není žádostí o mezinárodní ochranu, pokud vnitrostátní právo umožňuje, aby o tento jiný druh ochrany bylo požádáno prostřednictvím samostatné žádosti. Naproti tomu na rozdíl od toho, co tvrdí Evropská komise, toto ustanovení nijak nebrání tomu, aby vnitrostátní orgán poté, co zamítl žádost o mezinárodní ochranu, přiznal právo pobytu na základě ochrany vyplývající výlučně z vnitrostátního práva.

54 S ohledem na výše uvedené je třeba na první, třetí a pátou otázku odpovědět tak, že směrnice 2011/95 musí být vykládána v tom smyslu, že nebrání tomu, aby členský stát přiznal státnímu příslušníkovi třetí země právo pobytu z důvodů, které nemají žádnou souvislost s obecnou systematikou a cíli této směrnice, pokud se toto právo pobytu jasně liší od mezinárodní ochrany poskytované na základě uvedené směrnice.

K druhé otázce

55 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 14 odst. 2 směrnice 2008/115 ve spojení s bodem 12 odůvodnění této směrnice, jakož i články 1 a 4 Listiny vykládán v tom smyslu, že členský stát, který není schopen vyhostit státního příslušníka třetí země ve lhůtách stanovených v souladu s článkem 8 této směrnice, musí tomuto státnímu příslušníkovi vydat písemné potvrzení o tom, že i když na území tohoto členského státu pobývá neoprávněně, rozhodnutí o jeho navrácení nebude dočasně vykonáno.

56 Zaprvé je třeba připomenout, že s výhradou výjimek stanovených v čl. 2 odst. 2 směrnice 2008/115 se tato směrnice vztahuje na každého státního příslušníka třetí země, který pobývá neoprávněně na území členského státu. Dále jakmile státní příslušník třetí země spadá do působnosti této směrnice, musí být vůči němu v zásadě uplatněny společné normy a postupy, které tato směrnice

upravuje za účelem jeho navrácení, a to dokud nebude neoprávněnost jeho pobytu případně zhojena [rozsudek ze dne 22. listopadu 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Vyhoštění – konopí pro léčebné použití), C-69/21, EU:C:2022:913, bod 52 a citovaná judikatura].

57 Pokud tedy bylo vůči státnímu příslušníkovi třetí země přijato rozhodnutí o navrácení při dodržení hmotněprávních a procesních záruk, které směrnice 2008/115 zavádí, je dotyčný členský stát povinen tohoto státního příslušníka vyhostit na základě článku 8 této směrnice [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 14. ledna 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Navrácení nezletilé osoby bez doprovodu), C-441/19, EU:C:2021:9, body 79 a 80, jakož i ze dne 22. listopadu 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Vyhoštění – konopí pro léčebné použití), C-69/21, EU:C:2022:913, bod 54 a citovaná judikatura].

58 Zadruhé odchylně od povinnosti vyhostit státního příslušníka třetí země, vůči němuž bylo vydáno rozhodnutí o navrácení, ve lhůtách stanovených v souladu s článkem 8 směrnice 2008/115, článek 9 této směrnice umožňuje či dokonce ukládá dotyčnému členskému státu, aby v určitých případech toto vyhoštění odložil.

59 Jak potvrzuje bod 12 odůvodnění směrnice 2008/115, neoprávněně pobývající státní příslušník třetí země, jehož vyhoštění je opožděno, tedy nadále spadá do oblasti působnosti této směrnice. Kromě toho z článku 14 uvedené směrnice vyplývá, že tento státní příslušník požívá určitých práv až do svého vyhoštění.

60 Z tohoto důvodu čl. 14 odst. 2 směrnice 2008/115 ukládá členskému státu, na jehož území tento státní příslušník pobývá neoprávněně, aby mu v souladu s vnitrostátními právními předpisy písemně potvrdil, že rozhodnutí o navrácení, které se na něj vztahuje, nebude dočasně vykonáno.

61 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba odpovědět na druhou otázku tak, že čl. 14 odst. 2 směrnice 2008/115 musí být vykládán v tom smyslu, že členský stát, který není schopen vyhostit státního příslušníka třetí země ve lhůtách stanovených v souladu s článkem 8 této směrnice, musí tomuto státnímu příslušníkovi vydat písemné potvrzení o tom, že i když na území tohoto členského státu pobývá neoprávněně, rozhodnutí o navrácení, které se jej týká, nebude dočasně vykonáno.

Ke čtvrté a šesté otázce

62 Podstatou čtvrté a šesté otázky předkládajícího soudu, kterými je třeba se zabývat společně, je, zda články 1, 4 a 7 Listiny ve spojení se směrnicí 2008/115 musí být vykládány v tom smyslu, že členský stát může být povinen přiznat z naléhavých humanitárních důvodů právo pobytu, případně na základě mezinárodní ochrany, státnímu příslušníkovi třetí země, který dlouhodobě pobýval na jeho území bez prokázaného statusu a v současné době na něm pobývá neoprávněně.

63 Zaprvé je třeba připomenout, že působnost Listiny v souvislosti s jednáním členských států je vymezena v jejím čl. 51 odst. 1, podle kterého jsou ustanovení Listiny určena členským státům, pouze pokud uplatňují právo Unie, přičemž toto ustanovení potvrzuje ustálenou judikaturu Soudního dvora, podle níž se základní práva zaručená v právním řádu Unie uplatní ve všech situacích, které se řídí unijním právem, avšak nikoli mimo tyto situace. Pokud naproti tomu právní situace nespadá do působnosti unijního práva, Soudní dvůr nemá pravomoc o ní rozhodnout, a případně uplatňovaná ustanovení Listiny nemohou sama o sobě tuto pravomoc

založit [rozsudky ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, bod 78, jakož i 25. ledna 2024, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova a další, C-58/22, EU:C:2024:70, bod 40].

64 Je tedy třeba nejprve posoudit, do jaké míry se na takovou situaci státního příslušníka třetí země, jako je situace žalobce v původním řízení, může vztahovat unijní právo ve smyslu čl. 51 odst. 1 Listiny, a dále určit, zda taková situace podle článků 1, 4 nebo 7 Listiny zahrnuje přiznání práva pobytu tomuto státnímu příslušníkovi třetí země.

65 V tomto ohledu z údajů poskytnutých předkládajícím soudem zaprvé vyplývá, že žalobce v původním řízení nesplňuje podmínky k tomu, aby požíval mezinárodní ochrany ve smyslu směrnice 2011/95, takže se tato směrnice nepoužije na danou situaci.

66 Zadruhé žalobce v původním řízení, pokud se nemůže dovolávat jiného povolení k pobytu na bulharském území, naopak spadá do působnosti směrnice 2008/115 z důvodu, že na tomto území pobývá neoprávněně od přijetí rozhodnutí, kterým byla zamítnuta jeho žádost o mezinárodní ochranu, proti němuž podal žalobu k předkládajícímu soudu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. května 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU a C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, body 209 a 210). Z toho vyplývá, že na situaci žalobce v původním řízení se vztahuje unijní právo.

67 Žádné ustanovení směrnice 2008/115 však nelze vykládat v tom smyslu, že vyžaduje, aby členský stát udělil povolení k pobytu státnímu příslušníkovi třetí země, který neoprávněně pobývá na jeho území. Pokud jde konkrétně o čl. 6 odst. 4 této směrnice, toto ustanovení se omezuje na to, že umožňuje členským státům přiznat ze solidárních nebo humanitárních důvodů právo pobytu na základě vnitrostátního práva, a nikoli unijního práva, státním příslušníkům třetích zemí neoprávněně pobývajícím na jejich území [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. listopadu 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid–Konopí pro léčebné použití), C-69/21, EU:C:2022:913, body 85 a 86].

68 Podle čl. 51 odst. 2 Listiny přitom její ustanovení nerozšiřují rozsah působnosti unijního práva. Nelze tudíž mít za to, že podle článků 1, 4 nebo 7 Listiny může být členský stát povinen přiznat právo pobytu státnímu příslušníkovi třetí země spadajícímu do působnosti směrnice 2008/115 [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. listopadu 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Vyhoštění – Konopí pro léčebné použití), C-69/21, EU:C:2022:913, bod 87]. Více či méně dlouhá doba pobytu tohoto státního příslušníka na území dotyčného členského státu je v tomto ohledu irelevantní.

69 Zatřetí státní příslušník třetí země v takové situaci, v jaké se nachází žalobce v původním řízení, sice pobývá na území dotyčného členského státu neoprávněně, avšak spadá rovněž do působnosti směrnic 2013/32 a 2013/33, dokud předkládající soud nerozhodne o žalobě, kterou podal proti zamítnutí jeho žádosti o mezinárodní ochranu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. května 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU a C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, body 207 a 208).

70 Podle čl. 46 odst. 5 směrnice 2013/32 jsou přitom žadatelé o mezinárodní ochranu oprávněni, s výhradou případů stanovených v čl. 41 odst. 1 a čl. 46 odst. 6 této směrnice, setrvat na území dotyčného členského státu až do rozhodnutí o opravném prostředku, který podali proti zamítnutí své žádosti [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. prosince 2020, Komise v. Maďarsko (Přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu) C-808/18, EU:C:2020:1029, bod 282].

71 Není tedy vyloučeno, že v projednávané věci navzdory skutečnosti, že žádost žalobce v původním řízení o mezinárodní ochranu představuje následnou žádost, má žalobce v původním řízení právo setrvat na bulharském území až do rozhodnutí o žalobě projednávané před předkládajícím soudem.

72 Jak však výslovně upřesňuje čl. 9 odst. 1 směrnice 2013/32, takové právo setrvat na území dotyčného členského státu nezakládá právo na povolení k pobytu. Z důvodů obdobných důvodům uvedeným v bodě 68 tohoto rozsudku tedy žádné ustanovení Listiny nemůže členský stát nutit k tomu, aby žadateli o mezinárodní ochranu přiznal právo pobytu, které by překračovalo rozsah povolení setrvat na území vyplývajícího z čl. 46 odst. 5 této směrnice.

73 Ve druhé řadě je však třeba dodat, že zaprvé podle čl. 14 odst. 1 písm. b) a d) směrnice 2008/115 musí členské státy pokud možno zajistit, aby po dobu odkladu vyhoštění dotčeného státního příslušníka třetí země byla poskytnuta neodkladná zdravotní péče a základní léčba a byly zohledněny zvláštní potřeby zranitelných osob.

74 Členské státy jsou navíc při provádění směrnice 2008/115 povinny respektovat zákaz nelidského či ponižujícího zacházení, jak vyplývá z článku 4 Listiny. Z toho vyplývá, že členské státy musí rovněž zajistit, aby se státní příslušník třetí země, který pobývá neoprávněně na jejich území, nenacházel před vyhoštěním z tohoto území v situaci zakázané tímto článkem 4.

75 Soudní dvůr přitom již rozhodl, že uvedený článek 4 by byl porušen, pokud by se osoba, která je zcela závislá na veřejné podpoře, v důsledku nezájmu orgánů členského státu ocitla nezávisle na své vůli a osobní volbě v situaci krajní hmotné nouze, v níž by nemohla uspokojovat své nejzákladnější potřeby, jako je zejména potřeba najíst se, umýt se a ubytovat se, a kterou by bylo poškozováno její tělesné či duševní zdraví nebo v důsledku které by se ocitla v zanedbaném stavu, jenž je v rozporu s lidskou důstojností (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 19. března 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, bod 92, a ze dne 16. července 2020, Addis, C-517/17, EU:C:2020:579, bod 51).

76 Zadruhé má žadatel o mezinárodní ochranu, který je oprávněn setrvat na území dotyčného členského státu v tomto postavení, nárok na podmínky přijetí stanovené směrnicí 2013/33, dokud nebude pravomocně rozhodnuto o jeho žádosti [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. prosince 2020, Komise v. Maďarsko (Přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu) C-808/18, EU:C:2020:1029, body 284 až 286].

77 V projednávané věci v případě, že LF má takové právo setrvat na bulharském území až do rozhodnutí o jeho žalobě projednávané před předkládajícím soudem, což přísluší ověřit tomuto soudu, tedy musí mít rovněž nárok na podmínky přijetí stanovené touto směrnicí, dokud nebylo o této žalobě pravomocně rozhodnuto.

78 Kromě toho i za předpokladu, že by výhody materiálních podmínek přijetí byly omezeny nebo odňaty na základě čl. 20 odst. 1 písm. c) uvedené směrnice z důvodu, že žádost o mezinárodní ochranu, která je základem sporu v původním řízení, je následnou žádostí, č. 20 odst. 5 téže směrnice každopádně tomuto žadateli zaručuje minimální podmínky přijetí, které mu umožní vést důstojný život.

79 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba odpovědět na čtvrtou a šestou otázku tak, že články 1, 4 a 7 Listiny ve spojení se směrnicí 2008/115 musí být vykládány v tom smyslu, že členský stát není povinen přiznat z naléhavých humanitárních důvodů právo pobytu státnímu příslušníkovi třetí

země, který v současné době pobývá na jeho území neoprávněně, bez ohledu na délku pobytu tohoto státního příslušníka na tomto území. Dokud však nedošlo k jeho vyhoštění, může se tento státní příslušník dovolávat práv, která jsou mu zaručena jak Listinou, tak čl. 14 odst. 1 této směrnice. Pokud má uvedený státní příslušník rovněž postavení žadatele o mezinárodní ochranu, který je oprávněn setrvat na území tohoto členského státu, může se rovněž dovolávat práv zakotvených ve směrnici 2013/33.

K nákladům řízení

80 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (devátý senát) rozhodl takto:

1) **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany**

   musí být vykládána v tom smyslu, že

   nebrání tomu, aby členský stát přiznal státnímu příslušníkovi třetí země právo pobytu z důvodů, které nemají žádnou souvislost s obecnou systematikou a cíli této směrnice, pokud se toto právo pobytu jasně liší od mezinárodní ochrany poskytované na základě uvedené směrnice.

2) **Článek 14 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí**

   musí být vykládán v tom smyslu, že

   členský stát, který není schopen vyhostit státního příslušníka třetí země ve lhůtách stanovených v souladu s článkem 8 této směrnice, musí tomuto státnímu příslušníkovi vydat písemné potvrzení o tom, že i když na území tohoto členského státu pobývá neoprávněně, rozhodnutí o navrácení, které se jej týká, nebude dočasně vykonáno.

3) **Články 1, 4 a 7 Listiny základních práv Evropské unie ve spojení se směrnicí 2008/115 musí být vykládány v tom smyslu, že členský stát není povinen přiznat z naléhavých humanitárních důvodů právo pobytu státnímu příslušníkovi třetí země, který v současné době pobývá na jeho území neoprávněně, bez ohledu na délku pobytu tohoto státního příslušníka na tomto území. Dokud však nedošlo k jeho vyhoštění, může se tento státní příslušník dovolávat práv, která jsou mu zaručena jak Listinou základních práv, tak čl. 14 odst. 1 této směrnice. Pokud má uvedený státní příslušník rovněž postavení žadatele o mezinárodní ochranu, který je oprávněn setrvat na území tohoto členského státu,**

může se rovněž dovolávat práv zakotvených ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. června 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu.

Podpisy.